

การตั้งถิ่นฐานและการปรับเปลี่ยนทางวัฒนธรรม : กรณีศึกษาชาวไทยเชื้อสายจีนฮกเกี้ยน
ในชุมชนบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
SETTLEMENT AND CULTURAL TRANSITION : A CASE STUDY
OF THE HOKKIENS IN BANG NAM PHUENG COMMUNITY,
PHRAPRADAENG DISTRICT, SAMUTPRAKAN PROVINCE

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

พ.ศ. 2555

วิทยานิพนธ์

การตั้งถิ่นฐานและการปรับเปลี่ยนทางวัฒนธรรม : กรณีศึกษา
ชาวไทยเชื้อสายจีนฮกเกี้ยนในชุมชนบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง
จังหวัดสมุทรปราการ

Settlement and Cultural Transition : A Case Study of the Hokkiens
in Bang Nam Phueng Community, Phrapradaeng District,
Samutprakan Province

ชื่อนักศึกษา

Mr. Lan Changlong

รหัสประจำตัว

534046

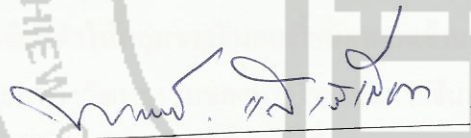
สาขาวิชา

การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง

ปีการศึกษา

2554

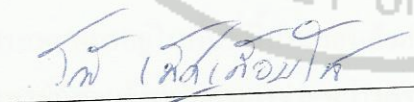
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ และสำนักงานคณะกรรมการ
การอุดมศึกษา ได้ตรวจสอบและอนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2555

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรรณราย แสงวิเชียร)

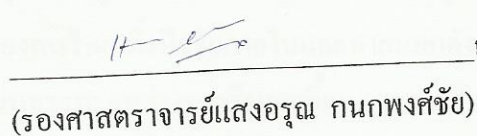
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(อาจารย์ ดร.รณี เลิศเลื่อมใส)

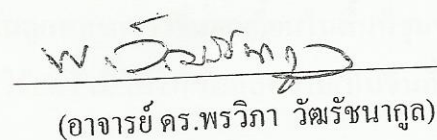
ประธานกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

จากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

(รองศาสตราจารย์แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา

(อาจารย์ ดร.พรวิภา วัชรธนากุล)

กรรมการ

วิทยานิพนธ์	การตั้งถิ่นฐานและการปรับเปลี่ยนทางวัฒนธรรม : กรณีศึกษา ชาวไทยเชื้อสายจีนฮกเกี้ยนในชุมชนบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ Settlement and Cultural Transition : A Case Study of the Hokkiens in Bang Nam Phueng Community, Phrapradaeng District, Samutprakan Province
ชื่อนักศึกษา	Mr. Lan Changlong
รหัสประจำตัว	534046
สาขาวิชา	การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง
ปีการศึกษา	2554

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง การตั้งถิ่นฐานและการปรับเปลี่ยนทางวัฒนธรรม : กรณีศึกษาชาวไทยเชื้อสายจีนฮกเกี้ยนในชุมชนบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเหตุปัจจัยที่ทำให้กลุ่มชาวจีนฮกเกี้ยนอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในชุมชนบางน้ำผึ้ง และวิเคราะห์การปรับเปลี่ยนทางวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายจีนฮกเกี้ยนในชุมชนบางน้ำผึ้ง

ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ นอกจากจะมีชาวไทย ชาวมอญ และชาวจีนแต่ดั้งเดิมแล้ว ยังมีชาวจีนฮกเกี้ยนซึ่งเป็นกลุ่มคนที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจภายในและภายนอกชุมชน กลุ่มคนจีนฮกเกี้ยนเหล่านี้ได้อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในชุมชนบางน้ำผึ้งกว่า 100 ปีมาแล้ว โดยช่วงเวลาที่ศึกษานี้เป็นคนที่ 2 ถึงคนที่ 4 ปัจจัยภายในของการอพยพมาอยู่ในพื้นที่นี้ประกอบด้วยปัจจัยสำคัญ 4 ส่วนคือ 1) ความยากจน ขาดที่ดินทำกิน 2) ปัญหาข้อขัดแย้งอย่างรุนแรงระหว่างตระกูล 3) การหลีกเลี่ยงการถูกเกณฑ์ทหาร และ 4) การหลีกเลี่ยงการถูกขูดรีดภาษี ส่วนปัจจัยภายนอกที่ดึงดูดให้ชาวจีนฮกเกี้ยนเดินทางมาประเทศไทยคือ ความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ที่สอดคล้องกับอุปนิสัยรักสงบและชอบอาชีพเพาะปลูก และความมีน้ำใจของคนไทย ทั้งปัจจัยภายในและภายนอกดังกล่าวก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างชาวจีนฮกเกี้ยนและชาวไทย การปรับตัวและผสมผสานนี้ ปรากฏให้เห็นในวัฒนธรรมต่าง ๆ เช่น ศาลเจ้า สุสานจีนภายในวัด และเครือข่ายตระกูลแซ่ของคนรุ่นต่อมา เป็นต้น ปัจจุบันลูกหลานชาวจีนฮกเกี้ยนในพื้นที่ชุมชนบางน้ำผึ้งได้เป็นแกนสำคัญในการทำธุรกิจในพื้นที่ การวิจัยครั้งนี้ได้ให้ข้อมูลความเป็นถิ่นในสังคมไทย ซึ่งควรมีการขยายประเด็น

(2)

การศึกษาทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและเศรษฐกิจของจีนถิ่นฮกเกี้ยนและจีนถิ่นกลุ่มอื่น ๆ
ต่อไป

Thesis Title Settlement and Cultural Transition : A Case Study of the Hokkiens
in Bang Nam Phueng Community, Phrapradaeng District,
Samutprakarn Province

By Mr. Lan Changlong

Identification No. 534046

Degree Master of Arts (M.A.)

Magor Communicative Thai as a Second Language

Academie Year 2011

ABSTRACT

The study of Settlement and Cultural Transition : A Case Study of the Hokkiens in Bang Nam Phueng Community, Phrapradaeng District, Samutprakarn Province has two objectives, which are: 1) to find out causes of Hokkiens moving to settle in the Bang Nam Phueng area, and 2) to analyze the cultural transition of these Hokkiens in their new settlement.

The study found that in Bang Nam Phueng community there are various ethnic groups, for example Thais, Mons, Taechiew, and Hokkiens. In particular, the Hokkiens have played the key role in encouraging economic activity in the community. These Hokkiens are the second to the fourth generations of their ancestors who immigrated into this community over a century ago. The internal factors that caused the Hokkiens in Kawngtong Province in China to search for new settlements were: 1) the poverty and the shortage of farmland, 2) conflicts between families, 3) the avoiding of conscription and 4) the high-rate of taxation. In addition, the external factors that lured the Hokkiens to Thailand included the fertile agricultural land of Thailand, which was well suited to the Hokkiens' skills in farming. Moreover, the pleasant characteristics of Thai people also encouraged the immigration of the Hokkiens. Both the internal and external factors have encouraged and resulted in the new integrated culture of the Hokkiens in Bang Nam Phueng community. The cultural transition is shown in, for example, the Chinese shrine in Bang Kachao, Chinese graveyards in Thai temples, and family associations. In conclusion, the findings of this study increase the knowledge of Chinese ethnic groups in Thailand. For future studies, the

historical, cultural, and economic background of the Hokkiens and other Chinese groups are still required.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จได้ด้วยดี โดยได้รับความช่วยเหลืออย่างดียิ่งและคำแนะนำเอาใจใส่ดูแลจากอาจารย์ ดร.พัชรินทร์ บุรณะกร ประธานหลักสูตรและรองศาสตราจารย์แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและให้ความรู้และข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.พรวิภา วัฒนรัชานกุล รองศาสตราจารย์แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย และอาจารย์ ดร.พัชรินทร์ บุรณะกร กรรมการสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้คำปรึกษาชี้แนะแนวทาง และให้ข้อเสนอแนะปรับปรุง

ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.รณิ เลิศเลื่อมใส ประธานกรรมการการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย และอาจารย์ ดร.พรวิภา วัฒนรัชานกุล กรรมการการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาสะดวกเวลาตรวจแก้ไขและข้อเสนอแนะปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์มากขึ้น

ขอขอบพระคุณอาจารย์ชูศักดิ์ สุวิมลเสถียร ศาสตราจารย์หญิงหญิง ถึงวัง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ถาวร สิกขโกศล ผู้เมตตาให้คำแนะนำสนับสนุนและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี นอกจากนี้ขอกราบขอบพระคุณท่านคณาจารย์บัณฑิตวิทยาลัย และคณะศิลปศาสตรมหาวิทาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติทุกท่าน ตลอดจนคณาจารย์พิเศษทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้อันมีค่ายิ่งให้แก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่าน โดยเฉพาะผู้ให้สัมภาษณ์หลักที่เป็นชาวไทยเชื้อสายจีนฮกเกี้ยนและชาวไทยท้องถิ่น ในชุมชนบางน้ำผึ้งและบริเวณใกล้เคียง ซึ่งข้อมูลที่ได้รับจากท่านมีค่ายิ่งสำหรับวิทยานิพนธ์นี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ที่ให้ความรู้แก่ผู้วิจัย ตลอดจนเพื่อนร่วมงานที่โรงเรียนวัดราชพิพิธ และเพื่อน ๆ นักศึกษาร่วมรุ่นที่คอยให้ความช่วยเหลือและกำลังใจเสมอมา

ขอขอบพระคุณและสำนึกถึงพระคุณบุพการีญาติพี่น้องทุกคนที่เป็นกำลังใจทำให้ผู้วิจัยมีความมุ่งมั่น อุตสาหะจนทำวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

ผู้วิจัยหวังว่าวิทยานิพนธ์เล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมในโอกาสต่อไป และช่วยให้เกิดการทบทวนความรู้เชื่อมต่อระหว่างวัฒนธรรมจีน-ไทย